
Kyrkomötet

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2019:6

Forskning om kristologin bland Svenska kyrkans präster

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2019:39 med förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera ett forskningsuppdrag om hur Svenska kyrkans präster idag ser på de kristologiska frågorna.

Med hänvisning bland annat till ett nyligen genomfört forskningsprojekt om hur präster i Svenska kyrkan förhåller sig till Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära samt biskopens och domkapitlets tillsyn över präster föreslår utskottet att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2019:39.

Motionens förslag

Motion 2019:39 av Berth Löndahl m.fl., Forskning om kristologin bland Svenska kyrkans präster

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera ett forskningsuppdrag om hur Svenska kyrkans präster idag ser på de kristologiska frågorna.

Bakgrund

Svenska kyrkans forskningsenhet genomförde med start 2012 ett forskningsprojekt för att ta reda på hur präster i Svenska kyrkan tolkar och förhåller sig till Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. En enkätundersökning skickades till 1 804 präster verksamma i Svenska kyrkan och 1 348 svarade. En analys av resultatet publicerades 2016 i Svensk teologisk kvartalskrift (Årg. 92, 2016).

I enkäten hade prästerna fått ta ställning till påståenden som representerade olika sätt att tolka Jesu uppståndelse, evigt liv, försoningen och undren. I analysen gjordes en indelning av påståendena och av prästernas inställning till dessa så att tre tolkningsinriktningar kunde urskiljas: fri, funktionell och formell. Förenklat uttryckt handlade tolkningsinriktningen *fri* om tolkningspåståenden kopplade till uttrycket ”inte uppfattas bokstavligt”, *funktionell* om inkluderande påståenden som beskrevs som pastoralt inriktade och relaterade till prästens yrkesutövning medan tolkningsinriktningen *formell* var knuten till formuleringar i Svenska kyrkans lärodokument och officiella uttalanden. Prästerna fick i enkäten även ange vilket år de hade prästvigts och i vilket stift de för närvarande tjänstgjorde.

Forskningsprojektet visade bland annat på att prästerna i högre utsträckning omfattade tolkningsinriktningen som kallades *formell* än den som kallades *fri*. Ställningstagandet som gällde den *funktionella* tolkningsinriktningen var mindre tydligt, men mer för än emot.

Materialet visade en vilja hos prästerna att ligga nära Svenska kyrkans officiella troslära och pekade mot att den enskilda prästen också anser sig göra det. Det visade även att det finns skillnader mellan ”vigningsgenerationer” och skillnader mellan stiftet. Det gick tydligt att sätta samman stiftet i grupper som kunde karakteriseras på en skala från en *formell* till en *fri* tolkningsinriktning. Vad gäller ”vigningsgenerationer” var de präster som menar sig stå längst från Svenska kyrkans troslära de senast prästviga.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2019:39.

Utskottet konstaterar att kristologi, läran om Kristus, är central i den kristna tron och därmed alltid en viktig fråga för kyrkan. Forskning om hur Svenska kyrkans präster idag ser på de kristologiska frågorna är ett forskningsuppdrag som skulle kunna ge mer kunskap om prästers tro och förkunnelse. Det är dock inte givet vad resultatet av en sådan forskningsinsats skulle användas till. Varje förslag till forskningsprojekt bör nog övervägas också för att det finns många områden som är värda att genomföra forskning inom medan resurserna är begränsade. Som redogjorts för i bakgrundstexten har det nyligen genomförts ett forskningsprojekt om hur präster i Svenska kyrkan tolkar och förhåller sig till Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Med hänvisning till detta, samt till det faktum att Svenska kyrkan har särskilda ordningar enligt vilka biskop och domkapitel utövar tillsyn över präster, menar utskottet att något forskningsprojekt av det slag som motionären efterfrågar inte ska initieras av kyrkomötet och föreslår att motionen avslås.

Uppsala den 2 oktober 2019

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Maria Johansson-Berg, ordförande

Anna Tronêt, sekreterare

Beslutande: Maria Johansson-Berg, ordförande, Margareta Nisser-Larsson, Roine Olsson, Anna Forssell, Lars Risberg, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Mattias Rosenquist, Anna-Lena Carlsson, Stig Eriksson, Helena Elmqvist, Helena Nordvall, Johan Blix, Linda Sjöo och Torbjörn Arvidsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Birgitta Eliasson, Sebastian Clausson, Linda Isberg, Sten Janson, Birger Svensson, Jonas Chongera, Hans Weichbrodt, Anna Stenberg, Marcus Romedahl och Jan Björkman.

Biskoparna Johan Tyrberg och Susanne Rappmann har deltagit i utskottets överläggningar.